

Raport
zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 26-28 maja 2011
na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego
dotyczącej oceny jakości kształcenia
na kierunku filologia, specjalność bałtystyka i filologia klasyczna
na poziomie studiów I i II stopnia

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu Oceniającego.

- Prof. dr hab. Joanna Pyszny – przewodnicząca, członek PKA,
- Prof. dr hab. Eliza Małek – ekspert PKA,
- Prof. dr hab. Sylwester Dworacki – ekspert PKA,
- mgr Krystyna Rzeszot – ekspert PKA

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu.

Członkowie zespołu wizytującego spotkali się w przeddzień wizytacji, 25 maja br. w celu wymiany uwag nasuwających się po lekturze raportów samooceny wizytowanych specjalności oraz zaplanowania działań związanych z wizytacją.

26 maja o godzinie dziewiątej w siedzibie Rektoratu UW w Pałacu Kazimierzowskim w sali posiedzeń Senatu odbyło się spotkanie zespołu wizytującego z Panią Prorektor ds. studenckich prof. dr hab. Martą Kicińską-Habior. W spotkaniu wzięli również udział: prof. dr hab. Stanisław Dubisz, Dziekan Wydziału Polonistyki, Przewodniczący Rady Wydziału Polonistyki; doc. dr Tomasz Wroczyński, Prodziekan ds. dydaktycznych, studenckich i doktoranckich; prof. dr hab. Axel Holvoet, Kierownik Katedry Językoznawstwa Ogólnego, Wschodnioazjatyckiego Porównawczego i Bałtystyki; dr hab. Cyprian Mielczarski, Dyrektor Instytutu Filologii Klasycznej; Mariusz Zagórski, Zastępca Dyrektora Instytutu Filologii Klasycznej. Następnie zespół wizytujący udał się do siedziby Instytutu Filologii Klasycznej UW przy ul. Krakowskie Przedmieście 1 na spotkanie robocze z władzami specjalności bałtystyka i filologia klasyczna oraz autorami raportów samooceny. Po wymianie wstępnych uwag z autorami raportów zespół wizytujący ustalił harmonogram zaplanowanych czynności, na które w ciągu dwóch dni wizytacji złożyły się: spotkanie ze studentami i nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na ocenianych specjalnościach, zapoznanie się z warunkami lokalowymi, bazą dydaktyczną i socjalną oraz biblioteką w siedzi-

bach specjalności bałtystyka i filologia klasyczna, hospitacja zajęć, sprawdzenie kilkudziesięciu prac licencjackich i magisterskich, wreszcie podsumowujące spotkanie z władzami uczelni i kierunku.

Raport zespołu oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonych przez Uczelnię raportów samooceny, przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji dotyczącej organizacji Uczelni, spraw kadrowych oraz toku studiów, a także na podstawie lektury wybranych losowo prac dyplomowych, rozmów przeprowadzonych z władzami, pracownikami i studentami ocenianych specjalności oraz hospitacji zajęć dydaktycznych.

Załącznik Nr 1 - Podstawa prawna wizytacji.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Uniwersytet Warszawski jest uczelnią państwową działającą na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. nr 164, poz. 1365) oraz przepisów wykonawczych i statutu uczelni, należąca do najlepszych krajowych uczelni. Jego misją jest realizacja celów wskazanych w roku 1816 przez jego założycieli, dziś polegająca na dążeniu do: jedności nauki i nauczania; zapewnienia powszechnego dostępu do wiedzy; kształtowania osobowości, tolerancji, umiejętności współpracy i postaw obywatelskich studentów; syntezy wartości uniwersalnych i lokalnych. Uniwersytet Warszawski oferuje 42 kierunki studiów, 4 makrokierunki, ponad 200 specjalności i wiele specjalizacji w zakresie nauk humanistycznych, ścisłych i przyrodniczych. Podstawowe punkty jego strategii to: stałe podnoszenie stopnia umiędzynarodowienia kształcenia w uczelni; stworzenie efektywnego systemu i skutecznych procedur służących zapewnieniu i doskonaleniu jakości kształcenia; umożliwienie osobom niepełnosprawnym jak najpełniejszego dostępu do kształcenia; aktywna współpraca z władzami miasta i województwa; troska o dobre miejsca pracy dla absolwentów oraz rozwijanie różnorodnych form kształcenia przez całe życie, także w ramach Uniwersytetu Otwartego UW.

Misja ta jest z powodzeniem realizowana, o czym świadczy zazwyczaj pierwsze miejsce Uniwersytetu Warszawskiego w różnych rankingach polskich uczelni, a także żywa obecność i ważna rola jego absolwentów i pracowników w polskim i międzynarodowym życiu publicznym i naukowym. Kierunek „filologia” w UW od wielu lat cieszy się niezmienną popularno-

ścią wśród kandydatów na studia; specjalność „filologia klasyczna” uważana jest za jedną z najbardziej prestiżowych, skupiając bardzo dobrych studentów i kadre o renomie, a specjalność bałtystyka jest poza UW realizowana na poziomie uniwersyteckim jeszcze tylko w Uniwersytecie Łódzkim.

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

Uniwersytet Warszawski jest uczelnią publiczną działającą w oparciu o ustawę – prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r., na podstawie przepisów wykonawczych oraz statut uchwalony przez Senat Uniwersytetu Warszawskiego przyjęty uchwałą z dnia 21 czerwca 2006 r. (z późn. zm.) i regulamin studiów przyjęty uchwałą Nr 142 Senatu Uczelni z dnia 18 października 2006 r.

Podstawową jednostką organizacyjną Uniwersytetu Warszawskiego jest wydział. Senat może nadać innej niż wydział jednostce organizacyjnej status podstawowej jednostki organizacyjnej. Określają to przepisy zawarte w § 14 ust. 1 oraz w § 18 Statutu Uniwersytetu Warszawskiego.

Senat

Analiza dokumentacji wykazała, iż zakres uchwał Senatu jest zgodny z jego statutowymi i ustawowymi kompetencjami. Senat wywiązuje się w szczególności, z obowiązków ustawowych określonych w art. 62 oraz w art. 169 ust. 2 i w § 30 Statutu Uczelni.

Aktualny skład Senatu określony w § 29 Statutu Uniwersytetu Warszawskiego jest zgodny z art. 61 ust. 3 ustawy. Uchwały Senatu oraz protokoły z jego posiedzeń są zapisane poprawnie i zawierają podpisy przewodniczącego oraz osoby protokołującej. Dokumentacja posiedzeń Senatu oraz uchwały Senatu przechowywane są w Biurze Rektora Uniwersytetu Warszawskiego.

Rektor

Podczas wizytacji przedstawiony został wykaz zarządzeń Rektora w 2010 r. i w 2011 r., które obejmowały sprawy zgodne z kompetencjami określonymi w art. 66 ust. 2 ustawy oraz w § 35 statutu Uczelni.

Rada Wydziału

Rada Wydziału Polonistyki odbywała regularne, zgodne z przepisami statutu posiedzenia, które zwołuje dziekan z własnej inicjatywy lub na wniosek grupy co najmniej 1/5 ogólnej liczby członków rady zgodnie z zapisami § 41 statutu Uniwersytetu Warszawskiego.

Posiedzenia odbywały się zgodnie z harmonogramem przyjętym na ostatnim posiedzeniu poprzedniego roku akademickiego.

Analiza dokumentacji wykazała, iż zakres uchwał podejmowanych przez Radę Wydziału jest zgodny z jej kompetencjami przewidzianymi w art. 68 ust. 1 ustawy i sprecyzowany szczegółowo w § 40 statutu Uniwersytetu Warszawskiego. Protokoły z posiedzeń Rady Wydziału prowadzone są w sposób prawidłowy; zawierają listy obecności, wyniki głosowań, podpisy protokolanta oraz przewodniczącego Rady Wydziału.

Wniosek:

**Organy kolegialne i jednoosobowe Uczelni, podejmują decyzje zgodnie ze swoimi ustawowymi oraz statutowymi kompetencjami. Wywiązują się również z obowiązków przewidzianych dla organów uczelni przez Ustawę. **

Załącznik Nr 2 - Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów uczelni.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych* i dydaktycznych.

W skład Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego wchodzi następujące jednostki:

- Instytut Literatury Polskiej,
- Instytut Języka Polskiego,
- Instytut Kultury Polskiej,
- Instytut Polonistyki Stosowanej,
- Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej,
- Instytut Filologii Klasycznej,
 - Zakład Literatur i Języków Klasycznych,
 - Zakład Studiów nad Renesansem,
 - Zakład Dydaktyki i Metodyki Języka Łacińskiego,

* użyte określenia: zadania naukowe, badania naukowe, dorobek naukowy, stopnie i tytuły naukowe oznaczają odpowiednio zadania artystyczne, twórczość artystyczną, dorobek artystyczny oraz stopnie i tytuły w zakresie sztuki.

- Katedra Językoznawstwa Ogólnego, Wschodnioazjatyckiego, Porównawczego i Bałtystyki,
 - Zakład Bałtystyki,
 - Zakład Językoznawstwa Ogólnego i Wschodnioazjatyckiego,
- Centrum Języka Polskiego i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców „Polonicum”.

Obsługa studentów i dokumentacja toku studiów prowadzona jest przez dziekanat Wydziału Polonistyki oraz poszczególne Instytuty. Wydział i Instytuty posiada ponadto obsługę administracyjną.

Umiejscowienie kierunku filologia klasyczna i bałtystyka w ramach Wydziału Polonistyki, a Instytutu Bałtystyki dodatkowo w Katedrze Językoznawstwa Ogólnego, Wschodnioazjatyckiego, Porównawczego i Bałtystyki jest korzystne z perspektywy zadań naukowych i dydaktycznych obu jednostek, pozwala bowiem na przydzielanie niektórych zajęć nauczycielom akademickim z innych instytutów i zakładów Wydziału, a także na umieszczanie w puli zajęć opcyjnych i do wyboru pokrewnych tematycznie wykładów i konwersatoriów ogólnowydziałowych.

4. Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań określonych dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

Tabela nr 1

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	Jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne	32 152	2 517	2 215	309
Studia niestacjonarne	21 544	623	628	-
Razem	53 696	3 140	2 843	309

Wniosek: Uczelnia spełnia wymagania określone dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.), liczba studentów studiów stacjonarnych jest wyższa od liczby studentów studiów niestacjonarnych.

5. Informacja o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego prowadzi studia na kierunkach:

- filologia polska,

- kulturoznawstwo,

- **filologia ze specjalnościami:**

- filologia klasyczna studia I i II stopnia oraz jednolite studia magisterskie,
- filologia - bałtystyka studia I i II stopnia oraz jednolite studia magisterskie,

Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w zakresie kulturoznawstwa, językoznawstwa i literaturoznawstwa oraz doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie kulturoznawstwa, językoznawstwa i literaturoznawstwa. (Obwieszczenie Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dnia 18 kwietnia 2011 r. MP Nr 46, poz. 642)

Akredytacje Państwowej Komisji Akredytacyjnej

Kierunek studiów	Uzyskana ocena	Poziom studiów*	Data podjęcia uchwały Prezydium PKA	Rok akademicki, w którym zaplanowano ponowną ocenę
filologia polska	pozytywna	jednolite studia magisterskie studia I i II stopnia	z dnia 7.10.2010 r.	2016/2017
kulturoznawstwo		studia I i II stopnia	z dnia 8.07.2010 r.	2015/2016

6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów: **filologia**

Tabela nr 2
Filologia ogółem

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I Stopnia	I	119	-	119
	II	69	-	69
	III	40	-	40
II Stopnia	I	25	-	25
	II	-	-	-

jednolite studia magisterskie	I	-	-	-
	II	5	-	5
	III	6	-	6
	IV	6	-	6
	V	55	-	55
Razem		325	-	325

Filologia klasyczna

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I Stopnia	I	85	-	85
	II	40	-	40
	III	20	-	20
II Stopnia	I	13	-	13
	II	-	-	-
jednolite studia magisterskie	I	-	-	-
	II	5	-	5
	III	6	-	6
	IV	6	-	6
	V	30	-	30
Razem		205		205

Filologia - bałtystyka

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I Stopnia	I	34	-	34
	II	29	-	29
	III	20	-	20
II Stopnia	I	12	-	12
	II	-	-	-
jednolite studia magisterskie	I	-	-	-
	II	-	-	-
	III	-	-	-
	IV	-	-	-
	V	25	-	25
Razem		120	-	120

Udział studentów akredytowanego kierunku „filologia” w ogólnej liczbie studentów jednostki t.j Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego wynosi ok. 10,3 %.

Uniwersytet Warszawski pełni ważną kulturotwórczą rolę w środowisku i kraju, w swojej bogatej ofercie edukacyjnej ma zarówno kierunki silnie zakorzenione w polskich uczelniach (filologia klasyczna), jak i rzadko tam spotykane (bałtystyka). Oba wymienione kierunki są w UW z powodzeniem realizowane, bez obaw o nabór studentów w kolejnych latach. Organy kolegialne i jednoosobowe Uczelni podejmują decyzje zgodnie ze swoimi ustawowymi oraz statutowymi kompetencjami. Wywiązują się również z obowiązków przewidzianych dla organów uczelni przez Ustawę. Uczelnia spełnia wymagania określone dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.), liczba studentów studiów stacjonarnych jest wyższa od liczby studentów studiów niestacjonarnych.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

1.1 Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz struktury kwalifikacji absolwenta z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia, tj. czy zakładane cele kształcenia oraz kompetencje ogólne i specyficzne, które uzyskają absolwenci odnoszą się do wiedzy, umiejętności i postaw, w tym umiejętności stosowania w praktyce zdobytej wiedzy, dokonywania ocen i formułowania sądów, komunikowania się z otoczeniem, kontynuacji kształcenia przez całe życie, a także czy przewidziano udział pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia oraz uwzględniono potrzebę dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy.

Bałtystyka

W nakreślonej w *Raporcie samooceny* sylwetce absolwenta bałtystyki przewiduje się, że absolwent studiów I stopnia „czynnie zna język litewski co najmniej na poziomie B2 biegłości Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz biernie na poziomie kompetencji zbliżonej do rodzimej; język łotewski zna na poziomie A2, a przynajmniej jeszcze jeden język nowożytny na poziomie B2”. Ponadto „posługuje się specjalistycznymi odmianami języków specjalności w zakresie niezbędnym do wykonywania zawodów związanych ze specjalnością (także w dalszej pracy naukowej)”, „posiada teoretyczne podstawy wiedzy językoznawczej i literaturoznawczej” oraz umiejętności ich praktycznego zastosowania,

Zakłada się, że absolwent studiów I stopnia zna również „historię obszaru krajów bałtyckich, kulturę tych krajów, ich współczesne problemy”, umie „wyszukiwać, gromadzić, przetwarzać i przekazywać informacje, uczestniczyć w pracy zespołowej”, a zdobyte kompe-

tencje „umożliwiają mu podjęcie pracy w dwujęzycznym środowisku” oraz kontynuowanie studiów na poziomie II stopnia nie tylko na kierunkach filologicznych, ale także pokrewnych.

Sylwetka absolwentów studiów II stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich jednakowo definiuje kompetencje językowe absolwentów („zna język litewski na poziomie kompetencji zbliżonym do rodzimej oraz język łotewski na poziomie B2”, „rozumie niestandardowe odmiany języka litewskiego, redaguje pod względem stylistycznym teksty w języku litewskim”), stopień znajomości literatury oraz kultury litewskiej i łotewskiej oraz umiejętność „pogłębionej analizy i oceny zjawisk językowych, literackich i kulturowych”. Absolwent obu typów studiów ma mieć „wpojęne nawyki ustawicznego kształcenia oraz jest przygotowany do podejmowania wyzwań badawczych i kontynuacji edukacji na studiach trzeciego stopnia”.

Zgodnie z zasadami Krajowych Ram Kwalifikacji w opisie sylwetki absolwenta studiów II stopnia zwraca się uwagę na samodzielność w rozwiązywaniu zadań badawczych i zawodowych, „świadomość zasad etycznych i prawnych”, otwartość kulturową i umiejętność organizowania pracy grupowej.

Nakreślona w *Raporcie samooceny* sylwetka absolwenta studiów I i II stopnia specjalności „bałtystyka” jest zgodna z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia, mamy tu bowiem wyraźnie określony poziom efektów kształcenia, zdobytych umiejętności, kompetencji i postaw.

Filologia klasyczna

W raporcie samooceny podano, że absolwent studiów I stopnia na specjalności „filologia klasyczna” posiada podstawowe przygotowanie w zakresie języka łacińskiego i greckiego oraz literatury antycznej w stopniu pozwalającym na samodzielną interpretację tekstów, opłacał również podstawową wiedzę z zakresu historii starożytnej i kultury antycznej, zdobył też ogólną wiedzę z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa. Absolwent po ukończeniu specjalizacji zawodowej archiwistyczno-edytorskiej posiada umiejętności z zakresu edycji i krytyki tekstu, paleografii oraz redagowania tekstów współczesnych, w tym naukowych. Jest też przygotowany do pracy w redakcjach, archiwach i bibliotekach oraz w innych instytucjach związanych z kulturą i edukacją.

Absolwent studiów II stopnia posiada bardzo dobrą znajomość języka łacińskiego i greckiego oraz literatury antycznej, a także podstawowe przygotowanie z zakresu metodologii badań literackich, językoznawczych i antropologii kultury. Tak przygotowany może podjąć studia III stopnia oraz pracę tłumacza literatury starożytnej; może zatrudnić się w instytucjach związanych z nauką, kulturą i edukacją, a po ukończeniu specjalizacji nauczycielskiej uczyć języka łacińskiego i kultury antycznej w szkole średniej.

Szczegółowo przedstawiono sylwetkę absolwenta studiów II stopnia z dodatkową specjalnością z zakresu kultury i literatury Renesansu z elementami kultury literackiej baroku, ze szczególnym uwzględnieniem łacińskiej literatury humanistycznej. Specjalność ta ma w założeniu charakter interdyscyplinarny, bo obejmuje elementy filologii klasycznej, historii kultury, literatury porównawczej, filozofii i historii idei. Studia przygotowują również do pracy w instytucjach wymienionych w sylwetce absolwenta studiów II stopnia.

Tak nakreślona sylwetka absolwenta jest zgodna ze standardami kształcenia dla kierunku studiów „filologia”, specjalność „filologia klasyczna”, a struktura kwalifikacji absolwenta - z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia. Trzeba jednak zaznaczyć, że na studia I stopnia przeznaczono 2618 godzin, co znacznie przekracza przewidziane minimum 1800 godzin i stanowi duże czasowe obciążenie studentów.

1.2. Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad rekrutacji na studia II stopnia.

Szczegółowe warunki rekrutacji określa Uchwała nr 95 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie warunków i trybu postępowania rekrutacyjnego na studia pierwszego stopnia, jednolite studia magisterskie i studia drugiego stopnia w Uniwersytecie. Została ona podjęta zgodnie z kompetencjami zawartymi w art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) w terminie określonym w art. 169 ust. 2 cytowanej wyżej ustawy, a w jej zapisie przywołano stosowną podstawę prawną.

Rekrutacja na studia stacjonarne I stopnia na specjalnościach filologia klasyczna oraz bałtystyka odbywa się na podstawie wyznaczanej datą i godziną kolejności rejestracji na liście rankingowej osób posiadających świadectwo dojrzałości, rejestrujących się na tej liście za

pomocą systemu Elektronicznej Rekrutacji Studentów. Zasady rekrutacji opublikowane są na stronie internetowej Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego

O przyjęciu na studia pierwszego stopnia na specjalności filologia klasyczna decyduje ranking ocen na świadectwie maturalnym z języka polskiego, matematyki, języka obcego oraz jednego przedmiotu do wyboru (poziom rozszerzony). Na studia drugiego stopnia przyjmowani są absolwenci studiów I stopnia na kierunku filologia klasyczna zgodnie z rankingiem ocen na dyplomie studiów licencjackich; dla absolwentów studiów licencjackich innych kierunków podstawą rekrutacji jest ocena z ustnego egzaminu z języka łacińskiego lub starogreckiego.

O przyjęciu na studia pierwszego stopnia na specjalności bałtystyka decyduje ranking ocen na świadectwie maturalnym z języka polskiego, matematyki i języka obcego nowożytnego. O przyjęciu na studia drugiego stopnia decyduje miejsce na liście rankingowej układanej na podstawie oceny na dyplomie licencjackim oraz wyniku pisemnego testu kwalifikacyjnego złożonego z czterech części (język litewski, historia i współczesność krajów bałtyckich, literatura litewska, podstawy gramatyki opisowej języka litewskiego), przy czym pod uwagę brani są kandydaci, którzy uzyskają z testu kwalifikacyjnego co najmniej 50%.

Zasady rekrutacji są właściwe, nie odbiegają od stosowanych tradycyjnie na stacjonarnych studiach I stopnia w Polsce.

1.3. Ocena realizacji programu studiów, z punktu widzenia zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia, tj. czy przyjęte rozwiązania programowe umożliwiają osiągnięcie każdego z deklarowanych celów kształcenia sformułowanych w sylwetce absolwenta oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, a także ocena spełnienia wymagań określonych w standardach, w tym analiza porównawcza planów studiów i programów kształcenia z obowiązującymi w czasie ich realizacji standardami. Ocenie podlegają również: sekwencja przedmiotów, oferta zajęć do wyboru i stopień internacjonalizacji kształcenia.

Bałtystyka

Analiza programu studiów oraz sylabusów do poszczególnych przedmiotów dowodzi, że realizacja tego programu nie gwarantuje osiągnięcia wszystkich założonych w nich efektów kształcenia. Sekwencja przedmiotów jest na ogół prawidłowa. Blok zajęć lituanistycznych jest bogaty i dobrze zaplanowany (zajęcia typu propedeutycznego, np. *Wstęp do językoznawstwa*, *Wstęp do literaturoznawstwa* poprzedzają szczegółowe zajęcia specjalnościowe. Również zajęcia praktyczne z języka litewskiego odbywają się zgodnie z logiką i

spójną koncepcją programową. W programie znalazły się także wymagane przez standardy przedmioty ogólnohumanistyczne.

Gorzej znacznie wygląda blok zajęć z filologii łotewskiej, dlatego nazwa specjalizacji (bałtystyka) na studiach I stopnia nie znajduje pełnego uzasadnienia merytorycznego (lektorat języka łotewskiego w wymiarze 120 godz. pojawia się dopiero na roku III, trwa więc tyle, ile lektorat języka zachodniego, nie ma żadnych zajęć z literatury łotewskiej). Także studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym stwierdzili, że wprowadzenie lektoratu języka łotewskiego dopiero na III roku studiów I stopnia jest złą decyzją, nie pozwala im bowiem uzyskać satysfakcjonujących kompetencji językowych, postulowali też wprowadzenie już na studiach I stopnia zajęć z zakresu literatury łotewskiej. Braki te wprowadzie w jakiejś mierze rekompensuje przedmiot *Wiedza o krajach nadbałtyckich*, ale, jak dowodzi sylabus, sprawy łotewskie zajmują w nim niewiele miejsca. Lepiej jest na studiach II stopnia, tam proporcje pomiędzy zajęciami obu bloków są już zrównoważone.

Oferta zajęć do wyboru jest niewłaściwa. Wśród przedmiotów tej grupy studenci bałtystyki znajdują jedynie zajęcia ogólnouniwersyteckie (Psychologia/Logika/Socjologia), wykładów proponowanych przez pracowników Katedry natomiast w ogóle nie przewidziano. Ponadto udział przedmiotów nieobligatoryjnych w ogólnej puli zajęć (2358 godzin na studiach I stopnia i 960, a od roku 2011/2012 - 900 na studiach II stopnia i aż 3030 na jednolitych studiach magisterskich) jest niewielki i nisko punktowany (2 + 3 ECTS). Szttywna siatka godzinowa nie sprzyja ani rozwijaniu zainteresowań własnych, ani wyrabianiu nawyków i umiejętności samodzielnego poszukiwania wiedzy, ani pracy w grupach, a takie efekty kształcenia wymieniono w sylwetce absolwenta..

Zajęcia z antropologii kulturowej, elementy gramatyki kontrastywnej i wprowadzenie do programów zajęć literaturoznawczych tematów o charakterze porównawczym sprzyjają natomiast kształtowaniu otwartości kulturowej zakładanej w sylwetce absolwenta jako efekt kształcenia. Pozytywnie należy też ocenić udział obcokrajowców (native speakers) w kształceniu językowym studentów.

Podsumowując, realizowany na bałtystyce program studiów w znacznej mierze koresponduje z sylwetką absolwenta oraz treściami i efektami kształcenia określonymi w standardach. Niemniej mały udział przedmiotów nieobligatoryjnych, zachwianie proporcji między zajęciami z literatury i języka Litwy i Łotwy oraz brak aktywizujących i zespołowych form

kształcenia budzą obawy, czy rzeczywiście wszystkie założone w *Sylwetce absolwenta* efekty kształcenia zostaną osiągnięte.

Filologia klasyczna

Plany studiów i programy kształcenia realizowane na specjalności „filologia klasyczna” są zgodne z sylwetką absolwenta i treściami oraz efektami kształcenia przewidzianymi w standardach i w dużej mierze gwarantują osiągnięcie założonych w sylwetce absolwenta efektów kształcenia. Przedmioty kierunkowe dzielą się na dwa główne bloki: językoznawczy i literaturoznawczy – z tym ostatnim łączą się niezbędne w wykształceniu klasycznym przedmioty z zakresu kultury i historii. Taką strukturę mają programy obu stopni studiów, są jednak zróżnicowane pod względem poziomu wiedzy przekazywanej i zdobywanej na zajęciach realizowanych na studiach I i II stopnia. Pozytywnie należy ocenić wprowadzenie dodatkowych specjalności oraz umożliwienie studentom uczęszczania na zajęcia w bliskim filologii klasycznej Instytucie Badań Interdyscyplinarnych „Artes Liberales”. Instytut Filologii Klasycznej w ramach Wydziału uczestniczy w studiach III stopnia, które dają absolwentom większe szanse znalezienia pracy po studiach.

Kolejność realizowania przedmiotów na poszczególnych latach nie budzi zastrzeżeń, należy natomiast zwrócić uwagę na dużą, znacznie przekraczającą wymagania standardów, liczbę godzin (2618) na studiach I stopnia. Z kolei na drugim stopniu jest niewielki niedobór godzin, a równocześnie na tychże studiach II stopnia znajduje się blok zajęć z gramatyki historycznej obu języków klasycznych w liczbie 60 godzin na każdy język. Gramatyka historyczna należy do fundamentalnych przedmiotów w kanonie studiów klasycznych, ale godziny przeznaczone na te zajęcia nie powinny dominować na tle innych przedmiotów.

Z uznaniem należy ocenić egzekwowanie kanonu lektur w oryginale oraz zajęcia ze stylistyki łacińskiej. Nadal potrzebni są specjaliści od tworzenia dokumentów łacińskich, nie tylko dyplomów *honoris causa*.

Program studiów I i II stopnia na specjalności *filologia klasyczna* zgodny jest z założonymi w sylwetce absolwenta efektami kształcenia i wymaganiami określonymi w ministerialnych standardach.

1.4 Ocena systemu ECTS.

Zarówno na filologii klasycznej jak bałtyście wprowadzono ECTS, na obu specjalnościach jednak sposób przydziału punktów poszczególnym przedmiotom budził wątpliwości zespołu wizytującego.

Analiza programów studiów dwustopniowych na specjalności bałtystyka pod kątem rozdziału punktów ECTS ujawniła wyraźne ślady tworzenia tych programów na podstawie jednolitych studiów magisterskich, punktacja ECTS nie zawsze też jest wyraźnie związana z precyzyjnie określonym wkładem samodzielnej pracy studenta. Niezrozumiała jest na przykład przyczyna przypisania przedmiotowi *Nauka języka litewskiego B2* w wymiarze 180 godz. 12 punktów ECTS, podczas gdy *Nauka języka łotewskiego A2* w wymiarze 180 godzin została „wyceniona” na 16 punktów ECTS. W sylabusach w opisie przedmiotu nie wskazano na udział pracy samodzielnej studentów czy inne czynniki decydujące o różnej punktacji zajęć z lektoratów.

Wątpliwości budzi też dysproporcja w rozdziale punktów ECTS pomiędzy *Wstęp do językoznawstwa* i *Wstęp do literaturoznawstwa*. Pierwszy z nich ma formę wykładu (60 godz.), drugi - konwersatorium, które zakłada większą aktywność studentów, również w wymiarze 60 godz., tymczasem za *Wstęp do językoznawstwa* studenci otrzymują 5 punktów ECTS, za *Wstęp do literaturoznawstwa* tylko 3.

Podobnie przypadkowy wydaje się niekiedy rozdział punktów ECTS w programie filologii klasycznej – zwrócili na to uwagę także studenci tej specjalności na spotkaniu z zespołem oceniającym, domagając się uporządkowania i racjonalizacji systemu punktacji.

Studenci obu specjalności mają niejasne pojęcie o zasadach i celach ECTS. Tylko nieliczni obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym znają przydatność systemu w staraniach o międzynarodowe stypendia, z których korzystają bardzo rzadko. Słuchacze filologii klasycznej na spotkaniu z zespołem PKA zgłosili pilną potrzebę upowszechnienia informacji o założeniach ECTS.

1.5. Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej (z części studenckiej).

Studenci obu specjalności na spotkaniu z zespołem wizytującym wysoko ocenili pracę promotorów prac dyplomowych, opiekunów roku, wszechstronną pomoc ze strony nauczycieli akademickich, merytoryczną wartość, regularność i punktualność odbywania zajęć prowadzonych często z użyciem sprzętu audiowizualnego i multimedialnego, swobodę wyboru se-

minarium i tematu pracy dyplomowej, a także ogólną atmosferę panującą w obu Instytutach. Słuchacze filologii klasycznej, generalnie akceptujący sposób organizacji praktyk na studiach I stopnia, w tym także pedagogicznych, postulowali sporządzenie przez opiekuna praktyk listy szkół prowadzących język łaciński, aby oszczędzić im kłopotliwych poszukiwań takich placówek na własną rękę. Studenci bałtystyki wskazywali, że niektórzy nauczyciele akademicy prowadzą zajęcia w sposób mało interesujący i słabo motywujący słuchaczy do wysiłku, ujawniając brak przemyślanej koncepcji tych zajęć; inni zbyt późno (czasem na tydzień przed końcem semestru) określają warunki zdobycia zaliczenia.

2. Analiza i ocena efektów kształcenia.

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

Obok tradycyjnych metod weryfikacji efektów kształcenia stosowanych na obu specjalnościach, takich jak egzaminy ustne i pisemne, zaliczeniowe prace pisemne oraz prace dyplomowe (na studiach II stopnia), sposobem weryfikacji osiągnięć studentów filologii klasycznej jest także ocena samodzielnie przygotowanych tłumaczeń i analiz wybranych fragmentów kanonu lektur czytanych w oryginale. Studenci bałtystyki przygotowują prezentacje multimedialne, piszą sprawdziany i kolokwia cząstkowe, a także referaty z historii literatury i językoznawstwa; w pisemnych recenzjach tych prac wyraźnie wskazane są typy popełnionych błędów.

Metody te łącznie pozwalają zweryfikować etapowe i końcowe efekty kształcenia słuchaczy obu specjalności.

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Filologia - bałtystyka

Poziomy i formy Studiów	Liczba Studentów	I rok	II rok	III rok	IV rok	V rok	Razem
I stopnia stacjonarne	Przyjętych	43	25	17	-	-	85
	Skreślonych	18	4	-	-	-	22
Jednolite studia magisterskie stacjonarne	Przyjętych				18	16	34
	Skreślonych				-	12	12

Największy odsiew na filologii klasycznej (około 40%) następuje w pierwszym roku studiów I stopnia – jego powodem jest najczęściej niepodjęcie studiów lub rezygnacja w ich trakcie z powodu niewłaściwego wyboru kierunku. Na II roku studiów skreśleń jest znacznie mniej, na III - praktycznie nie ma ich w ogóle. W przypadku V r. studiów jednolitych magisterskich skreśleń dokonano zgodnie z regulaminem z powodu niezłożenia w terminie egzaminu dyplomowego.

Filologia – filologia klasyczna

Poziomy i formy Studiów	Liczba Studentów	I rok	II rok	III rok	IV rok	V rok	Razem
I stopnia stacjonarne	Przyjętych	87	32	12	-	-	131
	Skreślonych	57	17	1	-	-	75
II stopnia stacjonarne	Przyjętych	1	2	-	-	-	3
	Skreślonych	-	-	-	-	-	-
Jednolite studia magisterskie stacjonarne	Przyjętych	-	10	11	24	24	69
	Skreślonych	-	4	3	4	8	19

Największy odsiew studentów następuje w pierwszym roku (niemal 70%) i drugim roku (ok. 50%) studiów I stopnia, głównie z powodu rezygnacji z niewłaściwie wybranego kierunku oraz niedostatecznych postępów w nauce. Na V roku studiów magisterskich głównym powodem jest niezłożenie egzaminu magisterskiego.

2.3. Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych w tym zakresie, dotyczących m.in. zasad ustalania i wyboru tematów prac, wyboru opiekunów i recenzentów, przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz działań zapobiegających patologiom, a także losowo wybranych prac dyplomowych.

Zasady dyplomowania w wizytowanej jednostce określa *Regulamin studiów na Uniwersytecie Warszawskim* (Uchwała nr 142 Senatu UW z dnia 18 października 2006 r. z późniejszymi zmianami) w paragrafach 33-40. Zasady te są uzupełnione i uszczegółowione

przez wewnętrzne uregulowania przyjęte w Instytucie Filologii Klasycznej i Zakładzie Bałtystyki.

Zgodnie z nimi słuchacze bałtystyki od roku 2010 nie piszą prac licencjackich; warunkiem ukończenia studiów I stopnia jest złożenie egzaminu licencjackiego, który ma formę prezentacji problemowej w języku litewskim z zakresu historii literatury litewskiej lub litewskiej literatury współczesnej, związków literackich polsko-litewskich, kultury Litwy, językoznawstwa litewskiego lub konfrontatywnego polsko-litewskiego. Warunkiem ukończenia studiów II stopnia jest napisanie pracy magisterskiej pod kierunkiem samodzielnego pracownika lub – za zgodą Rady Wydziału – doktora, oraz złożenie egzaminu magisterskiego.

Oceny prac dyplomowych dokonywane są wg zunifikowanego wzorca i w zasadzie nie budzą zastrzeżeń. Egzamin dyplomowy przebiega zgodnie z obowiązującymi przepisami, Komisji Egzaminacyjnej przewodniczy samodzielnny pracownik nauki wyznaczony przez dziekana. Protokół egzaminu magisterskiego zawiera wszystkie niezbędne dane; student odpowiada na trzy pytania, w tym co najmniej jedno bezpośrednio związane z tematem pracy.

Lektura prac magisterskich słuchaczy bałtystyki ujawniła wypadki pełnienia funkcji zarówno promotora jak recenzenta magisterskich prac literaturoznawczych przez nauczycieli akademickich w stopniu doktora, co wiąże się z brakiem samodzielnych pracowników naukowych z zakresu literaturoznawstwa bałtyckiego. Z pewnością poważnym uchybieniem jest powierzenie funkcji promotora jednej z prac licencjackich na filologii klasycznej doktorowi, a recenzenta tej samej pracy – magistrowi.

Prace prezentują na ogół dobry poziom, ich tematyka w dużej mierze koresponduje z zainteresowaniami badawczymi promotorów.

W IFK od roku 2010 słuchacze filologii klasycznej studiów I stopnia nie piszą pracy licencjackiej, zdają tylko egzamin licencjacki w formie ustnej prezentacji opracowanego wcześniej tematu oraz samodzielnie przygotowanego tłumaczenia i analizy językowej tekstu łacińskiego lub greckiego o objętości 15 stron. Słuchacze studiów II stopnia piszą pracę magisterską pod opieką samodzielnego pracownika naukowego (w wyjątkowych przypadkach, za zgodą Rady Wydziału, młodszego pracownika naukowego, wówczas recenzentem jest samodzielnny pracownik) oraz składają egzamin magisterski obejmujący odpowiedzi na pytania związane z tematem pracy, a także prezentację samodzielnie przygotowanego tłumaczenia i analizy tekstu łacińskiego lub greckiego o objętości 30 stron.

Prace dyplomowe studentów filologii klasycznej podejmują tematy ważne i odzwierciedlają zainteresowania naukowe pracowników, stoją też na wyrównanym wysokim poziomie. Należy z uznaniem podkreślić wymóg opatrywania pracy magisterskiej streszczeniem łacińskim. W niektórych teczkach brak kompletu recenzji. W jednym wypadku zarówno promotor jak i recenzent legitymowali się stopniem doktora.

Zasady dyplomowania na bałtyście i filologii klasycznej nie budzą większych zastrzeżeń, są zgodne z zasadami powszechnie stosowanymi w uczelniach wyższych.

Załącznik Nr 3 – Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych.

2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

Efekty kształcenia na specjalności bałtystyka, zdefiniowane w *Raporcie samooceny*, są w dużej mierze zgodne z ministerialnymi standardami kształcenia dla kierunku filologia, a dokonana przez zespół oceniający analiza różnorodnych materiałów (sylabusy, plany i programy studiów, prace dyplomowe, a także przeprowadzone przez członków komisji hospitacje zajęć) dowiodły, że realizowany program w dużym, choć nie pełnym stopniu gwarantuje osiągnięcie zadeklarowanych efektów kształcenia. Należy skorygować przede wszystkim program studiów I stopnia i uzupełnić go o przedmioty z zakresu języka i literatury Łotwy, co uzasadni nazwę specjalności, a na obu poziomach studiów poszerzyć ofertę przedmiotów do wyboru, zwłaszcza o zajęcia proponowane przez pracowników Katedry.

Efekty kształcenia na specjalności filologia klasyczna, wyraźnie zdefiniowane w stosownych punktach raportu samooceny, zwłaszcza w sylwetce absolwenta, w planach i programach studiów, są zgodne z ministerialnymi standardami kształcenia na kierunku filologia, dostosowanymi w Instytucie do specjalności „filologia klasyczna”. Zespół oceniający przeanalizował niezbędne do wydania oceny materiały, takie jak: sylabusy, plany i programy studiów, prace magisterskie, odbył hospitacje zajęć dydaktycznych i na tej podstawie stwierdza, że realizowany program stanowi gwarancję osiągnięcia zadeklarowanych efektów kształcenia.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

3.1 Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru ze zwróceniem szczególnej uwagi na metody i techniki kształcenia na odległość oraz technologie informatyczne, zakres i treść pracy własnej studenta, innowacyjność prowadzonych zajęć dydaktycznych, a także potrzeby osób niepełnosprawnych.

Metody dydaktyczne stosowane na bałtystyce należą do tradycyjnych form i metod prowadzenia zajęć uniwersyteckich (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, seminaria), obok nich wprowadza się także metody i formy zajęć specyficzne dla kształcenia filologicznego (translatoria, warsztaty językowe). Studenci potwierdzili powszechne stosowanie na zajęciach nowoczesnych technik audiowizualnych i multimedialnych. W siedzibie specjalności zainstalowana jest winda.

W Instytucie Filologii Klasycznej obok tradycyjnych uniwersyteckich form zajęć i metod dydaktycznych, takich jak wykłady, ćwiczenia, konwersatoria i seminaria dyplomowe, wprowadza się formy i metody związane ze specyfiką kierunku, takie jak translatoria czy prezentacja samodzielnie przygotowanych przekładów i analiz tekstów z kanonu lektur w oryginale. Na podkreślenie zasługuje zdecydowana przewaga czynnych form podawczych (ćwiczenia, konwersatoria) nad biernymi (wykłady). Ciekawym urozmaicheniem, a zarazem efektywną formą poszerzania kierunkowej wiedzy są coroczne – organizowane w ramach wykładu z elementów kultury - wyjazdy do Muzeum Pergamońskiego w Berlinie. Brak windy w siedzibie IFK eliminuje studentów niepełnosprawnych ruchowo.

3.2 Ocena dostępności i jakości sylabusów.

Sylabusy obu ocenianych specjalności, opracowane zgodnie z Zarządzeniem Rektora UW z 19 lutego 2010, publikowane są na stronie internetowej Instytutów. Sylabusy dla bałtystyki są sporządzone prawidłowo, zawierają wszystkie niezbędne dla studenta informacje, czyli określają cele dydaktyczne i zakres merytoryczny kursu (treść), opisują sposób realizacji zajęć, metody kształcenia, czas trwania, wymagania (wstępne oraz formę egzaminu), literaturę przedmiotu oraz informacje o prowadzącym (kontakt). Ważnym elementem tych sylabusów jest precyzyjne określenie kompetencji, które student nabywa w trakcie zajęć (na poziomie wiedzy, umiejętności i postaw). Literatura przedmiotu, wskazana przez prowadzących zajęcia, jest właściwie dobrana, w niektórych przypadkach jednak zbyt obszerna (w dodatku bez podziału na podstawową i uzupełniającą, zalecaną), niezmiernie erudycyjna, co rodzi podejrzenie, że studenci, (jeśli nie otrzymają bardziej precyzyjnych wskazówek) i tak z niej w pełni nie skorzystają.

Sylabusy dla filologii klasycznej w większości zostały sporządzone poprawnie, choć w niektórych z nich komisja oceniająca odnotowała pewne uchybienia. Sylabusy zredagowane zostały z różnym stopniem szczegółowości: od potraktowania schematu w sposób formalny i z dosłownym powtarzaniem treści z części A w części B do szczegółowego rozpisania liczby i treści zajęć zaplanowanych na dany semestr. W niektórych sylabusach nie podano

liczby godzin przewidzianych na zajęcia. Listy lektur do poszczególnych przedmiotów sporządzone są w sposób racjonalny, obejmują też najważniejsze pozycje z literatury przedmiotu..

3.3 Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

Zgodnie z postanowieniami art. 166 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. Nr 164, poz. 1365), *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12.07.2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków* studenci Instytutu Filologii Klasycznej oraz Instytutu Bałtystyki odbywają na studiach pierwszego stopnia praktyki zawodowe.

Słuchacze bałtystyki odbywają praktyki w wymiarze 40 godzin. Miejscem praktyk są różne instytucje, w których studenci mogą doskonalić swoje kompetencje językowe i translatologiczne (np. Centrum Kultury Litewskiej, firmy współpracujące z państwami bałtyckimi, w tym firmy działające na terytorium Liwy i Łotwy). Członkowie zespołu oceniającego otrzymali do wglądu kompletną dokumentację dotyczącą praktyk zawodowych studentów tej specjalności.

Słuchacze specjalności filologia klasyczna ze specjalizacją archiwistyczno-edytorską odbywają praktykę w wymiarze nie krótszym niż 4 tygodnie w firmach i instytucjach oferujących pracę przy redagowaniu lub archiwizacji danych. Student ma dostęp do oferty praktyk publikowanej w Internecie przez uczelniane Biuro Zawodowej Promocji Absolwentów (BZPA), może też odbyć praktykę w ramach programu LLP-Erasmus. Słuchacze studiów drugiego stopnia wybierający specjalizację nauczycielską odbywają praktyki w szkołach ponadgimnazjalnych w wymiarze 150 godzin, pod opieką wykładowcy prowadzącego zajęcia z metodyki.

W IFK opracowano *Regulamin praktyk zawodowych*, stworzono też funkcję koordynatora praktyk czuwającego nad ich przebiegiem, zaliczeniem oraz archiwizacją dokumentacji. Zespół wizytujący otrzymał do wglądu pełną dokumentację praktyk studenckich słuchaczy filologii klasycznej.

Sposób realizacji i system kontroli praktyk na obu specjalnościach nie budzi zastrzeżeń, także w opinii studentów; słuchacze filologii klasycznej postulowali jedynie przygotowanie dla nich przez opiekuna praktyk nauczycielskich listy szkół z językiem łacińskim.

3.4 Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy oraz obsada i koncentracja zajęć, sesje egzaminacyjne, analiza obciążeń studentów).

Bałtystyka

Studenci bałtystyki mają w programie bardzo dużo obligatoryjnych zajęć audytoryjnych, co sprawia, iż na pracę samodzielną zostaje im niewiele czasu. Zajęcia na pierwszych trzech latach studiów trwają od poniedziałku do piątku, na studiach drugiego stopnia natomiast studenci mają więcej wolnego czasu, co pozwala im na pracę w bibliotece. Sesje egzaminacyjne są rozplanowane prawidłowo. Obsada zajęć nie budzi zastrzeżeń, wszystkie typy zajęć prowadzone są przez osoby dobrze przygotowane merytorycznie i dydaktycznie; wątpliwości budzi jedynie powierzanie seminariów magisterskich i niektórych wykładów niesamodzielnym pracownikom nauki.

Słuchacze bałtystyki na spotkaniu z zespołem PKA skarżyli się na liczne i uciążliwe „okienka” spowodowane marną sytuacją lokalową specjalności (bałtystyka ma tylko trzy sale własne, zajęcia są prowadzone w czterech budynkach kampusu).

Filologia klasyczna

Obsada poszczególnych zajęć nie budzi zastrzeżeń, pracownicy prowadzą zajęcia zgodne z kompetencjami potwierdzonymi dorobkiem naukowym, studenci nie skarżyli się na nadmierną koncentrację zajęć i egzaminów. Sformułowali jednak kilka krytycznych uwag pod adresem organizacji studiów, wymieniając zbyt duże, niekiedy kilkugodzinne przerwy między zajęciami, dezorganizujące ich dzień pracy; częste zmiany osób prowadzących praktyczną naukę języka i nieprzekazujących sobie informacji o treści swoich zajęć, co prowadzi do powtarzania treści i braku synchronizacji tematycznej zajęć; podobny brak synchronizacji pomiędzy treściami przekazywanymi na kilku innych przedmiotach o zbliżonej problematyce; zmianę charakteru zajęć z przedmiotu „lektury łacińskie i greckie” – dotychczasowa praca indywidualna ustąpiła tu miejsca obowiązkowym zajęciom, mniej efektywnym pod względem merytorycznym i dydaktycznym, bo adresowanym do studentów o różnym poziomie kompetencji językowych. Wątpliwości zespołu oceniającego budził także wymiar godzinowy zajęć

na studiach I stopnia – 2618 godzin przy ministerialnym minimum 1800 godzin wydaje się zbyt dużym obciążeniem dla studentów ograniczającym ich możliwości samodzielnego i indywidualnego kształcenia się. Na studiach II stopnia natomiast wymiar godzin zajęć w ciągu dwóch lat (790) jest o 10 godzin niższy niż przewidują to ministerialne standardy (800 godzin).

3.5 Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Zespół PKA przeprowadził hospitację zajęć na filologii klasycznej. Wszystkie one stały na bardzo wysokim poziomie, demonstrując z jednej strony merytoryczne kompetencje i dydaktyczne talenty prowadzących, z drugiej zaś – zaangażowanie i autentyczne zainteresowanie studentów przekazywanymi im informacjami, ich swobodę wypowiedzi i wysoki na ogół poziom wiedzy.

Podobnie wysoką ocenę członków zespołu PKA uzyskały hospitowane przez nich zajęcia na bałtyście. Wszystkie (zarówno wykłady i konwersatoria, jak i seminaria) były prowadzone dla niewielkiej liczby słuchaczy, co dawało możliwość wielokrotnego kontaktu nauczyciela ze studentem. Prowadzący dobrze znają swoje grupy, zwracają się do studentów po imieniu, starają się stwarzać na zajęciach swobodną atmosferę, co jednak nie przeszkadza im w skutecznym egzekwowaniu wiedzy i konsekwentnej realizacji planu zajęć.

Załącznik Nr 4 - Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Koncepcja kształcenia na obu ocenianych specjalnościach nie budzi większych wątpliwości. Efekty kształcenia sformułowane w sylwetce absolwenta zgodne są ze standardami kształcenia i realizowanym programem; dobrze skonstruowane programy studiów także są zgodne ze standardami kierunku „filologia” i zasadniczo dostosowane do specyfiki specjalności „filologia klasyczna” i „bałtystyka”, choć program bałtystyki powinien zostać skorygowany tak, by doprowadzić do chwiejnej choćby równowagi pomiędzy zajęciami z filologii litewskiej i łotewskiej, pewnej korekty wymaga też program studiów II stopnia na specjalności „filologia klasyczna”. ECTS został wprowadzony na obu specjalnościach, zarówno jednak na bałtyście jak filologii klasycznej wymaga uporządkowania i racjonalizacji. System opieki naukowej i dydaktycznej na obu specjalnościach zasługuje na wysoką ocenę. Hospitowane zajęcia stały na wysokim poziomie merytorycznym i metodycznym, merytorycznie ważne i dobrze ukierunkowane były też przejrzane prace licencjackie; należy jednak unikać powierzania funkcji promotora i recen-

zenta poszczególnych prac niesamodzielnym pracownikom naukowym. Większość sylabusów zredagowana jest prawidłowo, choć w przypadku obu specjalności niektóre wymagają korekty (podanie liczby godzin zajęć, podział na lektury obowiązkowe i uzupełniające). Zastrzeżenia słuchaczy obu specjalności dotyczyły pewnych aspektów organizacji studiów: nieprzyjaznego harmonogramu zawierającego liczne „okienka”; późnego powiadamiania o warunkach zaliczenia (bałtystyka); braku koordynacji pomiędzy treściami kształcenia w wypadku przedmiotów o zbliżonej tematyce (filologia klasyczna). Obsada zajęć, system dyplomowania, sposoby weryfikacji osiągnięć studentów oraz organizacja praktyk nie budzą zastrzeżeń.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia odnosząca się do:
 - 1) struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz stosowanej polityki i procedur w zakresie zapewnienia jakości,
 - 2) okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów (np. adekwatności konstrukcji oraz treści realizowanych planów i programów nauczania w kontekście zamierzonych efektów kształcenia, uwzględnienie specyfiki poziomów kształcenia i form studiów, formalnych procedur zatwierdzania programów nauczania, udziału studentów w działaniach dotyczących zapewnienia jakości, opinii zwrotnych od pracodawców, przedstawicieli rynku pracy oraz innych organizacji),
 - 3) oceniania studentów (np. stosowanych form i kryteriów weryfikacji wiedzy oraz oceny wyników kształcenia),
 - 4) zapewnienia jakości kadry dydaktycznej (np. okresowych ocen pracowników, hospitacje, ankiet dla studentów oceniających zajęcia dydaktyczne, częstotliwość ankietyzacji),
 - 5) form wsparcia studentów (np. informacji o wsparciu ze strony nauczycieli akademickich, w tym opiekunów roku oraz pracowników administracyjnych, ankiet dla studentów dotyczących pracy administracji),
 - 6) stosowanego systemu informacyjnego (np. gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji o poziomie zadowolenia studentów oraz o wynikach kształcenia osiągniętych przez studentów, możliwościach zatrudnienia absolwentów itp.),
 - 7) publikowania informacji (np. dostępu do aktualnych i obiektywnych informacji na temat m.in. oferty kształcenia, posiadanych uprawnień, stosowanych procedur toku studiów, planowanych efektów kształcenia).

Uniwersytet Warszawski od kilku lat buduje system zapewnienia jakości kształcenia, a jego procedury są wdrażane na kilku poziomach. Na poziomie ogólnouniwersyteckim działa

Biuro ds. Jakości Kształcenia UW, na poziomie poszczególnych wydziałów funkcjonują natomiast Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia. W skład takiej komisji na Wydziale Polonistyki, powołanej *Uchwałą Rady Wydziału Polonistyki z 24 czerwca 2008 w sprawie zasad i procedur kontroli jakości procesu dydaktycznego*, wchodzi pełnomocnik ds. jakości kształcenia w IFK. W Uniwersytecie Warszawskim prowadzone są okresowe (co cztery lata) oceny działalności naukowo-dydaktycznej pracowników prowadzone przez Wydziałowe Komisje Kadrowe. Analizą ogólnouniwersyteckich ankiet ewaluacyjnych wypełnianych „on Line” raz w roku przez studentów zajmuje się Pracownia Ewaluacji Jakości Kształcenia, opracowująca i przesyłająca do poszczególnych jednostek dydaktycznych wyniki tych ankiet dotyczące każdego pracownika.

Na Wydziale Polonistyki opracowano dodatkowo „papierową” ankietę ewaluacyjną niezależną od ogólnouniwersyteckiego kwestionariusza, zawierającą nieco inne pytania. Wypełniają ją także studenci obu ocenianych specjalności. Jej wyniki są dla Komisji Kadrowej Wydziału Polonistyki podstawą okresowej (co cztery lata) oceny działalności dydaktycznej i naukowej pracowników.

W IFK analizą wyników wydziałowej ankiety ewaluacyjnej zajmuje się Komisja ds. Jakości Kształcenia złożona z przedstawicieli obu zakładów, zastępcy Dyrektora IFK ds. dydaktycznych, reprezentanta doktorantów i Samorządu Studenckiego. Rezultaty tych analiz są przekazywane pracownikom IFK w formie arkusza ewaluacyjnego, którego wzór zespół PKA otrzymał do wglądu.

Programy zajęć i studiów w IFK i Instytucie Bałtystyki oraz ich zmiany są co roku omawiane i konsultowane ze studentami, a następnie zatwierdzane kolejno przez Radę Naukową Instytutu Filologii Klasycznej oraz Katedry Językoznawstwa Ogólnego, Wschodnioazjatyckiego, Porównawczego i Bałtystyki, Komisję Dydaktyczną Wydziału Polonistyki i Radę Wydziału Polonistyki.

W IFK zapewnieniu odpowiedniej jakości zajęć doktorantów i młodszych pracowników naukowych służą hospitacje prowadzone przez kierowników zakładów i członków Dyrekcji Instytutu, a także współprowadzenie zajęć przez doktorantów i samodzielnych pracowników naukowych. Również na specjalności bałtystyka dokonywane są regularne hospitacje zajęć młodszych pracowników naukowych i doktorantów prowadzone przez władze kierunku i starszych stopniem lub stażem pracowników naukowo-dydaktycznych; zespół PKA przejrzał arkusze hospitacyjne za rok 2010/2011.

Studenci obu specjalności na spotkaniu z zespołem PKA wysoko ocenili wsparcie - w sprawach naukowych, dydaktycznych i życiowych – ze strony pracowników Instytutu (choć skarżyli się na brak kompetencji i życzliwości niektórych pracowników sekretariatu), a także system informacji opierający się głównie na właściwym redagowaniu stron internetowych obu instytutów. Są tam publikowane sylabusy, plany i programy studiów, informacje o zmianach w harmonogramie oraz sprawach bieżących, choć studenci filologii klasycznej podkreślali, że lepsze rezultaty przyniosłoby włączenie się IFK do uczelnianego systemu USOS. Władze IFK zapewniły, że na początku przyszłego roku ruszy bardzo nowoczesna, interaktywna platforma internetowa Instytutu, która rozwiąże wszelkie problemy z informacją dla studentów.

Słuchacze filologii klasycznej potwierdzili, że o zasadach i terminach zaliczeń i egzaminów są powiadamiani na początkowych zajęciach każdego semestru, studenci bałtystyki natomiast skarżyli się na zbyt późne (czasem na tydzień przed końcem zajęć) informowanie ich o warunkach zaliczeń.

2. Opinie prezentowane na spotkaniach.

2.1. Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni (z części studenckiej).

Studenci obu specjalności potwierdzili fakt regularnego i powszechnego wypełniania ankiety ewaluacyjnej w wersji zredagowanej przez Wydział Polonistyki, krytycznie ocenili jednak jej formę, pytania w niej zadawane dotyczą bowiem mniej ważnych, bo organizacyjnych i formalnych aspektów dydaktyki, a pomijają najistotniejsze kwestie poziomu merytorycznego zajęć, wagi i oryginalności przekazywanych informacji czy przydatności poszczególnych przedmiotów w perspektywie efektów kształcenia na wybranym kierunku studiów. Studenci bałtystyki stwierdzili, że opinie wyrażone przez nich w ankietach mają realny wpływ na zmiany sposobu prowadzenia niektórych zajęć.

2.2. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na **bałtystycie** potwierdzili regularność okresowych ocen pracowników oraz wagę, jaką przywiązuje się do opinii wyrażonych przez studentów w ankietach ewaluacyjnych. Podkreślili troskę kierownictwa Katedry i Zakładu Bałtystyki o rozwój naukowy kadry, zwłaszcza młodych pracowników, którzy – w warunkach ogólnej mizerności - uzyskują wsparcie finansowe swej aktywności naukowej (opłaty konferencyjne, dofinansowanie publikacji itp.). Jednym z efektów tego wsparcia

jest wykształcenie w Zakładzie Bałtystyki młodej kadry wywodzącej się spośród absolwentów tej specjalności.

Reprezentanci kadry naukowo-dydaktycznej **filologii klasycznej** stwierdzili, że doskonalenie jakości kształcenia stanowi wspólną troskę dyrekcji Instytutu oraz pracowników. Podnoszeniu jakości kształcenia służą między innymi: coroczne korygowanie programu studiów, hospitacje zajęć młodszych pracowników, oceny okresowe, ankiety studenckie, stawianie odpowiednich wymogów egzaminacyjnych i czuwanie nad poziomem prac magisterskich, specyficzne dla specjalności metody weryfikacji efektów kształcenia (na przykład samodzielna analiza i interpretacja kanonu lektur łacińskich i greckich w oryginale).

3. Informacja na temat działalności Biura Karier, monitorowania losów absolwentów i ocena podejmowanych w uczelni działań w tym zakresie.

W uczelni działa Biuro Karier, jego aktywność jest jednak mało widoczna, studenci bałtystyki nie mieli pojęcia o formach jego działalności. Biuro Karier nie prowadzi monitoringu losów absolwentów. IFK sam wystąpił z inicjatywą nawiązania kontaktów z absolwentami – w tym roku po raz pierwszy, w Dniu IFK, zorganizował spotkanie z byłymi studentami IFK połączone z wręczeniem im honorowych dyplomów; spotkanie takie będzie odtąd stałym punktem Dnia IFK.

Uniwersytet Warszawski opracował efektywny system doskonalenia jakości kształcenia, a jego procedury wdrażane są na kilku poziomach uczelnianej struktury. W obu wizytowanych jednostkach te procedury są wdrażane, a nawet rozszerzane – na Wydziale Polonistyki opracowano bowiem odrębną, niezależną od ogólnouczelnianą – ankietę ewaluacyjną w formie „papierowej”. Dokonana przez członków zespołu wizytującego analiza przedstawionych im dokumentów, a także rozmowy ze studentami i pracownikami obu specjalności dowiodły, że władze i pracownicy obu specjalności przywiązują należyłą wagę do wdrażania i rozwijania systemu doskonalenia jakości kształcenia.

Część IV. Nauczyciele akademicki.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego

Tabela nr 3

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	27	21 (2)	5	-	1
Doktor habilitowany	41	35 (7)	6	-	-
Doktor	112	60 (7)	52 (4)	-	-
Pozostali	25	11	14	-	-

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.

2. Tabela nr 4

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2010	16 (1)	5 (1)	1
2009	28 (3)	3	2
2008	18	3	1(1)
2007	30	4 (1)	1 (1)
Razem	110 (4)	21 (2)	7 (2)

Bałtystyka

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2007			1 (1)
2009	1 (1)		
Razem	1 (1)		1 (1)

Filologia klasyczna

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2007	()	(1)	()
2008	()	()	(1)
2009	(2)	()	()
2010	(1)	(1)	()
Razem	(3)	(2)	(1)

Rozwój naukowy kadry obu specjalności nie był w ostatnich latach zbyt intensywny.

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku:

- formalno-prawnych

W zakresie **formalno-prawnych** wymagań nauczyciele akademicy wskazani do minimum kadrowego na kierunku „filologia” prowadzonego na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego mogą zostać zaliczeni do minimum kadrowego na wizytowanym kierunku studiów, z wyjątkiem jednej osoby, niespełniającej warunku zawartego w § 8 ust. 2 cytowanego niżej rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. określającego, iż do minimum kadrowego wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego, dla których uczelnia ta stanowi podstawowe miejsce pracy.

Nauczyciele akademicy złożyli oświadczenia o podstawowym miejscu pracy w Uniwersytecie Warszawskim na kierunku „filologia” z określeniem poziomu studiów, jednostki prowadzącej kierunek studiów oraz w przypadku dodatkowego zatrudnienia – miejsce zatrudnienia i poziom studiów, na którym stanowią minimum kadrowe. Wszyscy nauczyciele akademicy zatrudnieni są na podstawie mianowania lub umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie studiów (Dz.U. Nr 144, poz. 1048) w myśl zapisów § 8 ust. 3 nauczyciele akademicy prowadzą osobiście co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych na kierunku „filologia” w przypadku nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego, i co najmniej 90 godzin zajęć dydaktycznych w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Dokumentacja osobowa prowadzona przez Biuro Spraw Pracowniczych Uniwersytetu Warszawskiego prowadzona jest poprawnie.

- merytorycznych

Przedstawiona zespołowi oceniającemu lista pracowników stanowiących minimum kadrowe specjalności „filologia klasyczna” obejmuje 12 osób, w tym 5 samodzielnych pracowników naukowych oraz 7 pracowników w stopniu doktora. Wszystkie wykazane osoby posiadają stosowne do swego stopnia/tytułu dyplomy nauk humanistycznych w zakresie filologii klasycznej oraz dorobek naukowy z tego zakresu, można zatem orzec, że zostały spełnione merytoryczne wymagania dotyczące minimum kadrowego dla studiów I i II stopnia na ocenianym kierunku i specjalności.

Lista pracowników stanowiących minimum kadrowe specjalności bałtystyka liczy 10 osób, w tym czterech samodzielnych pracowników naukowych (jeden profesor i troje doktorów habilitowanych), ale jedna z tych osób nie może zostać zaliczona do minimum kadrowego z powodów formalno-prawnych (zatrudnienie na pół etatu), druga zaś z przyczyn merytorycznych (brak dyplomu i dorobku z zakresu ocenianego kierunku). Łączna liczba wskazanych do minimum kadrowego obu specjalności samodzielnych i niesamodzielnych pracowników naukowych posiadających dyplom i dorobek z zakresu filologii, liczba osób specjalizujących się w zakresie języka obcego będącego kierunkiem studiów, a także szerokie i w dużym stopniu komplementarne zainteresowania badawcze tych osób pozwalają stwierdzić, że zostały spełnione merytoryczne wymagania dotyczące minimum kadrowego ocenianego kierunku.

Zespół wizytujący uznał zatem, że zarówno formalno-prawne, jak merytoryczne wymagania w zakresie minimum kadrowego kierunku „filologia” na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego zostały spełnione.

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

Liczba nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego na ocenianym kierunku studiów - 21

Liczba studentów ocenianego kierunku studiów - 325

Relacje wymagane przepisami prawa dla ocenianego kierunku studiów - 1 : 50

Relacje w ocenianej jednostce - 1 : 15

Wniosek : Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe dla kierunku „filologia” do liczby studentów na tym kierunku jest zgodny z limitami zawartymi w § 11 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. (Dz.U. Nr 144 poz. 1048 z późn. zm.) w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

3. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

Na obu ocenianych specjalnościach obsada zajęć dydaktycznych nie budzi zastrzeżeń, w każdym przypadku tematyka zajęć zgodna jest z kompetencjami nauczyciela akademickiego potwierdzonymi jego dorobkiem naukowym. Na filologii klasycznej doktoranci prowadzą zajęcia opcyjnie, które są hospitowane przez promotorów lub członków władz Instytutu. Zastrzeżenia budzi fakt, iż na bałtyście promotorami prac magisterskich bywają pracownicy ze stopniem doktora, a jeden z wykładów prowadzi magister.

Studenci obu specjalności potwierdzili pełną dostępność swoich nauczycieli – w godzinach regularnie odbywanych konsultacji, po zajęciach oraz drogą on Line.

Na bałtyście część zajęć prowadzą native speakerzy z Litwy, co, zdaniem studentów, dobrze wpływa na uzyskiwane przez słuchaczy w trakcie studiów językowe kompetencje.

4. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Na spotkanie z zespołem wizytującym przybyło kilkunastu reprezentantów kadry **bałtyki**. Pracownicy zgodnie zwrócili uwagę na złą sytuację lokalową specjalności, szczególnie akcentując brak sal dydaktycznych, co niezwykle utrudnia sporządzenie planu zajęć bez „okienek” i zmusza studentów do przemieszczania się z budynku do budynku (do sal użyczonych przez polonistów). Wyrazili przy tym nadzieję, że po zakończeniu budowy gmachu na Browarnej i przeprowadzce neofilologów bałtystyka jakieś nowe pomieszczenia otrzyma.

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na bałtyście są natomiast dumni ze swoich studentów, mają przeświadczenie, że kształcą ich dobrze, na dowód czego przytaczali dane o zatrudnieniu absolwentów specjalności w różnych instytucjach (np. w firmach reklamowych, w przedsiębiorstwach współpracujących z krajami nadbałtyckimi), a także wskazywali dokonania translatorskie studentów i absolwentów (niektóre studenckie przekłady z literatury litewskiej zamieszczono w miesięcznikach literackich, np. w „Bluszczu” i w „Borusii”).

Innym dowodem dobrego przygotowania słuchaczy warszawskiej bałtystyki jest – zdaniem pracowników – uzyskiwanie przez nich stypendium rządu litewskiego, o które aplikują studenci z całego świata.

Pracownik prowadzący zajęcia z języka łotewskiego zwrócił uwagę na niewłaściwe usytuowanie w harmonogramie studiów przedmiotu *Praktyczna nauka języka łotewskiego* (nauka łotewskiego rozpoczyna się bowiem dopiero na roku III studiów I stopnia, co praktycznie uniemożliwia studentom wybranie ścieżki „łotewskiej” na studiach II stopnia).

Zwracano również uwagę na niewłaściwe określenie kosztochłonności kierunku filologia (w porównaniu choćby z kulturoznawstwem), co sprawia, że część specjalności filologicznych sztucznie zmienia profil kształcenia na kulturoznawczy.

Nie zgłaszano uwag krytycznych pod adresem kierownictwa Katedry i Zakładów, podkreślano natomiast, że – w miarę możliwości finansowych jednostki – młodzi pracownicy uzyskują wsparcie finansowe (opłaty konferencyjne, dofinansowanie publikacji itp.).

Za osiągnięcie jednostki uznano kształcenie własnej młodej kadry - absolwenci warszawskiej bałtystyki już pracują w Katedrze. Na barki młodszych pracowników nauki spadają jednak liczne obowiązki administracyjne (wynikające z braku etatu sekretarki), które - ich zdaniem - zabierają im zbyt dużo czasu.

Rozmowę zespołu PKA z pracownikami **filologii klasycznej** zdominowały dwa tematy. Pierwszy dotyczył reformy szkolnictwa wyższego i postępujących za nią zmian programu studiów. Mimo, że na filologii klasycznej od kilku lat działa system podziału na studia I i II stopnia, nadal część kadry uważa jego ideę za chybioną. Sprawdził się natomiast stopień III, czyli studia doktoranckie. Studenci kończący studia I stopnia nie muszą pisać pracy licencjackiej i w związku z tym część kadry uważa, że należało przynajmniej dać młodzieży prawo wyboru: egzamin końcowy albo praca dyplomowa. W kwestii programu studiów wskazano dwie generalne tendencje: „bliżej świata” i tradycjonalizm. Tendencja druga, za którą opowiedziała się większość zgromadzonych, widoczna jest na przykład w przyjętej na wizytowanej specjalności formie egzaminu magisterskiego, w czasie którego obowiązuje analiza i interpretacja tekstu łacińskiego albo greckiego w oryginale. Drugim ważnym wątkiem spotkania była niedawna sprawa zniesienia języka łacińskiego na maturze i wsparcia udzielonego tej decyzji przez KRASP. Zwrócono uwagę na przeciwną światową tendencję – zwrot ku antykowi i szukanie w nim inspiracji, podczas gdy w Polsce antyk i filologię klasyczną traktuje się jako rodzaj społecznie bezużytecznej skamieliny. Teraz jeszcze bardziej zmarginalizowana zostanie rola łaciny w polskich szkołach średnich i wyższych, czemu zapobiec mogłyby bardzo pożyteczne konkursy z wiedzy o starożytności w gimnazjach i szkołach średnich.

Uczestnicy spotkania pozytywnie ocenili warunki do awansu naukowego stwarzane im przez władze kierunku i specjalności, a także wsparcie wyjazdów zagranicznych i konferencji naukowych ze strony dyrekcji Instytutu i władz dziekańskich.

5. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Teczki osobowe nauczycieli akademickich spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika. W teczkach znajdują się dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy i przebiegu zatrudnienia. Wszystkie teczki są opisane, zawierają podział na części A, B, C wraz ze spisem znajdujących się w nich dokumentów, które ułożone są w porządku chronologicznym. We wszystkich teczkach znajdują się aktualne zaświadczenia lekarskie oraz zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Dokumentacja osobowa zawiera aktualne oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego wraz z określeniem poziomu kształcenia na kierunku „filologia” prowadzonym przez Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego oraz oświadczenia o podstawowym miejscu pracy w Uniwersytecie Warszawskim.

Wnioski: Analizując przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.), należy stwierdzić pełną zgodność prowadzonej dokumentacji osobowej z zapisami cytowanego wyżej rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej.

Minimum kadrowego ocenianego kierunku spełnia formalno-prawne i merytoryczne wymagania. Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe dla kierunku „filologia” do liczby studentów na ocenianym kierunku jest prawidłowy. Obsada zajęć dydaktycznych nie budzi zastrzeżeń, choć zdarzają się wypadki powierzania zarówno funkcji promotora jak recenzenta, a także wykładowcy niesamodzielnym pracownikom naukowym. Analizując przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców

dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.), należy stwierdzić zgodność prowadzonej dokumentacji osobowej z zapisami cytowanego wyżej rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej.

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa.

1. Ocena działalności naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem badań związanych z ocenianym kierunkiem studiów, a także ich finansowania, uzyskiwanych grantów i systemu wspierania rozwoju własnej kadry. Ocena dorobku wydawniczego i wdrożeniowego. Nagrody za wyniki w pracy naukowej.

W załączniku do *Raportu samooceny* znalazły się dane o publikacjach pracowników Katedry Językoznawstwa Ogólnego, Wschodnioazjatyckiego, Porównawczego i Bałtystyki za lata 2005-2010. Publikacje bałtystyczne stanowią niewielki procent tych publikacji - w ciągu ostatnich trzech są to 2 monografie, 4 artykuły w czasopismach o zasięgu międzynarodowym i krajowym, 9 rozdziałów w książkach recenzowanych. W recenzowanych czasopismach z listy filadelfijskiej nie opublikowano żadnego tekstu, nie pozyskano także żadnego grantu badawczego dotyczącego bałtystyki. Grant Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na realizację tematu *Składnia Polskiego Języka Migowego (PJM) w ujęciu typologicznym* trudno bowiem uznać za osiągnięcie z zakresu bałtystyki.

Pozytywnie należy ocenić utworzenie międzynarodowego czasopisma bałtystycznego „Baltic Linguistics“ (pierwszy numer ukazał się w roku 2010, drugi ma się ukazać w grudniu 2011 r.). Niestety, na łamach tak pięknie zapowiadającego się periodyku nie znalazł się **ani jeden tekst** napisany przez pracownika Katedry, choć uczestniczy ona w redagowaniu i finansowaniu pisma.

W wykazie osób, które uzyskały nagrody naukowe, tylko jedna jest pracownikiem etatowym Katedry, druga zaś otrzymała nagrodę za pracę wykonaną przed zatrudnieniem w Katedrze, nie może więc być zaliczona na konto ocenianej jednostki.

Instytut Filologii Klasycznej obejmuje swoimi badaniami wszystkie utrwalone tradycją działy badań z zakresu filologii klasycznej, czyli dziedzictwo literackie, historia i kultura starożytnych Greków i Rzymian, dziedzictwo bizantyńskie, mediewistykę, spuściznę renesansu i baroku, recepcję antyku w XIX i XX w. W każdych z tych dziedzin prowadzone są badania naukowe i wydawane publikacje.

W Instytucie realizowanych jest 37 tematów badawczych indywidualnych i zespołowych, obejmujących w praktyce wszystkie wymienione wyżej dziedziny. Skromnie prezentują się natomiast granty badawcze (w *Raporcie samooceny* podano tylko dwa, już zakończone, granty indywidualne).

Publikacje za lata 2008 – 2010 przedstawiają się w liczbach następująco: 8 monografii, 17 rozdziałów w monografiach, 5 redakcji monografii i podręczników akademickich, 61 publikacji w czasopismach recenzowanych o zasięgu co najmniej krajowym. Jest to dorobek znaczący i świadczący o aktywności naukowej zespołu warszawskich filologów klasycznych.

W ramach własnej działalności naukowej Instytut prowadzi 2 serie wydawnicze: „Scripta” – rozprawy i przekłady naukowe pracowników naukowych oraz prace doktorantów i studentów; „Biblioteka renesansowa” – komentowane wydania łacińskiej literatury barokowej.

W Instytucie zorganizowano 6 konferencji naukowych: 3 o charakterze międzynarodowym i 3 ogólnopolskie, w tym jedna studencka. Każda konferencja miała wyraźnie określony profil, szczegółowe programy konferencji znajdują się na stronie internetowej Instytutu. Działalność naukowa pracowników bałtystyki jest skromna. Bogata w swych formach działalność naukowa kadry filologii klasycznej zasługuje na wysoką ocenę. Słabo natomiast przedstawia się liczba realizowanych w ramach obu specjalności grantów.

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych (z części studenckiej).

W Instytucie Bałtystyki działa Koło Naukowe Bałtystów, które parę tygodni temu zorganizowało – we współpracy ze studentami Uniwersytetu Wileńskiego – międzynarodową konferencję „Miłosz a dialog międzykulturowy” (niektóre referaty będą publikowane w „Pracach Bałtystycznych”), w styczniu zaś – seminarium w dwudziestą rocznicę wydarzeń w Wilnie. Rok temu członkowie Koła uczestniczyli w konferencji zorganizowanej przez wileńskich kolegów, publikują też zeszyty z własnymi tłumaczeniami prozy litewskiej finansowane przez Instytut Kultury Litewskiej.

W Instytucie Filologii Klasycznej działa Koło Dyskusyjne Studentów Filologii Klasycznej; jego członkowie organizują spotkania ze specjalistami z zakresu filologii klasycznej, studenckie konferencje naukowe (dotąd odbyły się dwie), których plony są publikowane, współorganizują także coroczne wyjazdy studentów IFK do Muzeum Pergamońskiego w

Berlinie. Aktualnie realizują projekt naukowy poświęcony roli ogrodów w kulturze starożytnej, którego efektem ma być tematyczny serwis internetowy.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki.

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej.

W ostatnich trzech latach Katedra Językoznawstwa Ogólnego, Wschodnioazjatyckiego, Porównawczego i Bałtystyki utrzymywała kontakty z uczelniami litewskimi (Wydział Filologiczny Uniwersytetu Wileńskiego) i łotewskimi (Uniwersytet w Daugavpils, Wydział Filozofii oraz Wydział Historii i Filozofii Uniwersytetu Łotewskiego w Rydze, Łotewska Akademia Kultury w Rydze). Pracownicy naukowcy, a także doktoranci wyjeżdżali na staże krótkoterminowe, studenci na staże, studia częściowe oraz kursy wakacyjne na Litwie i na Łotwie.

Informacja o gościach Katedry jest w *Raporcie samooceny* tak enigmatyczna, że na jej podstawie trudno określić cele tych wizyt i ich częstotliwość, czytamy bowiem, że byli to „dość liczni badacze i studenci z zagranicy, głównie z Litwy (Uniwersytet Wileński, Instytut Języka Litewskiego Litewskiej Akademii Nauk, Instytut Literatury Litewskiej i Folkloru Litewskiej Akademii Nauk), a także z Ukrainy”. Nie sposób też ustalić, na czym polega i czego dotyczy „realizacja szerzej zakrojonych projektów badawczych”.

W Instytucie Filologii Klasycznej 19 pracowników wyjeżdżało na pobyty długoterminowe do krajów europejskich, a z wyjazdów krótkoterminowych (staże, wykłady, konferencje, badania naukowe) skorzystało 55 pracowników. Przyjęto 6 gości zagranicznych, zrealizowano 2 tematy we współpracy z uczelniami zagranicznymi, zorganizowano 3 międzynarodowe konferencje.

W ramach współpracy międzyuczelnianej i międzynarodowej) prowadzona jest wymiana studentów (program LLP-Erasmus). Dotyczy ona 8 uniwersytetów w krajach europejskich; skorzystało z niej 19 studentów warszawskiej filologii klasycznej i 10 europejskich studentów goszczonych z kolei przez Instytut Filologii Klasycznej.

Mimo tej optymistycznej statystyki studenci obu specjalności demonstrowali na spotkaniu z zespołem wizytującym słabą świadomość możliwości wyjazdów na zagraniczne stypendia w ramach międzynarodowych programów wymiany studentów. Słuchacze bałtystyki twierdzili, że bardzo rzadko wyjeżdżają za granicę w ramach programu Erasmus, powszechnie korzystają jednak z polsko-litewskich rządowych stypendiów wyjazdowych. Studenci filolo-

gii klasycznej też w niewielkim stopniu korzystają z międzynarodowych stypendiów, sporadyczne wyjeżdżają do wakacyjnych szkół językowych w Grecji.

Współpraca międzynarodowa bałtystyki ma nieco jednostronny charakter, brakuje też wspólnych międzynarodowych przedsięwzięć badawczych. W przypadku filologii klasycznej międzynarodowa współpraca jest znacznie intensywniejsza i ma bardziej zrównoważony charakter, zbyt małe jest jednak zainteresowanie studentów obu specjalności międzynarodowymi programami.

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych i dydaktycznych realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.

Udział słuchaczy obu specjalności w studenckim ruchu naukowym jest znaczący. Działalność naukowa pracowników bałtystyki jest skromna, a współpraca międzynarodowa ma nieco jednostronny charakter, brakuje też wspólnych międzynarodowych przedsięwzięć badawczych. Aktywność naukowa pracowników filologii klasycznej jest ożywiona i wielokierunkowa, w działania te są wciągani studenci, a międzynarodowa współpraca jest znacznie intensywniejsza i ma bardziej zrównoważony charakter. Zbyt małe jest jednak zainteresowanie studentów obu specjalności międzynarodowymi programami.

Część VI. Baza dydaktyczna.

1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni i laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i Internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb naukowych i dydaktycznych ocenianego kierunku, a także dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Siedziba Zakładu Bałtystyki mieści się w budynku należącym do Wydziału Polonistyki przy ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, a studenci tej specjalności mają tu do wyłącznej dyspozycji jedynie trzy sale – większość zajęć odbywają w czterech różnych budynkach kampusu, co owocuje licznymi i uciążliwymi „okienkami”, stwarza też konieczność częstego i szybkiego przemieszczania się na terenie kampusu. Większość sal, w których słuchacze bałtystyki odbywają zajęcia, wyposażona jest w sprzęt audiowizualny i multimedialny. Zajęcia z informatyki odbywają się ogólnodostępnej pracowni komputerowej Wydziału Polonistyki; na terenie całego Kampusu Centralnego mają dostęp do Internetu bezprzewodowego.

Biblioteka Zakładu liczy w tej chwili 4000 woluminów i zaspokaja najpilniejsze potrzeby słuchaczy bałtystyki, którzy mają też dostęp do wszystkich Uczelnianych i miejskich bibliotek. Studenci tej specjalności nie sygnalizowali żadnych problemów z dostępem do literatury i materiałów dydaktycznych. W siedzibie bałtystyki znajduje się winda.

Baza dydaktyczna Instytutu Filologii Klasycznej prezentuje dobry poziom: jego siedzibą jest pierwsze i drugie piętro odremontowanej kamienicy przy ul. Krakowskie Przedmieście. Studenci mają do dyspozycji dwie większe sale wykładowe i siedem mniejszych, standardowo wyposażonych, w których odbywają się ćwiczenia i seminaria. Biblioteka IFK liczy około 38 800 woluminów i zaspokaja podstawowe potrzeby słuchaczy filologii klasycznej, choć studenci skarżyli się na utrudniony dostęp do literatury późnoklasycznej. Instytut posiada dwa rzutniki multimedialne oraz sprzęt audiowizualny, a urządzenia te są, co potwierdzili studenci, regularnie wykorzystywane do prowadzenia zajęć. W budynku jest internetowa sieć bezprzewodowa, brak jednak windy, co przy stromych schodach wiodących do siedziby IFK eliminuje część studentów niepełnosprawnych.

2. Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych, w tym ich wyposażenia (z części studenckiej).

Studenci bałtystyki skarżyli się na rozrzucenie zajęć po kilku budynkach kampusu, słuchacze filologii klasycznej - na trudności z docieraniem do niektórych materiałów nieobecnych w instytutowej bibliotece.

Baza lokalowa bałtystyki jest skromna, słuchacze filologii klasycznej są w o wiele lepszej sytuacji, choć brak windy w ich siedzibie eliminuje studentów niepełnosprawnych ruchowo. Wyposażenie sal dydaktycznych obu specjalności w sprzęt audiowizualny i multimedialny, zasoby biblioteczne w połączeniu z księgozbiorem innych warszawskich bibliotek gwarantują osiągnięcie założonych celów dydaktycznych.

Część VII. Sprawy studenckie.

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

Studenci bałtystyki nie mają swego przedstawiciela w samorządzie Wydziału Polonistyki ani w Radzie Wydziału; stwierdzili, że nie zauważają żadnych wyrazistych form działania wydziałowego Samorządu.

Na filologii klasycznej działający w Instytucie Samorząd Studentów dzięki regularnym kontaktom z Dyrekcją sygnalizuje i współuczestniczy w rozwiązywaniu bieżących problemów studentów, ma także swego przedstawiciela w Radzie Naukowej Instytutu, która między innymi tworzy i koryguje programy i plany studiów. Samorząd, przy wsparciu Dyrekcji, organizuje też studenckie imprezy kulturalne i integracyjne. Słuchacze filologii klasycznej

mają reprezentantów w wydziałowej Komisji Stypendialnej i Komisji ds. jakości Kształcenia, nie mają ich natomiast w Radzie Wydziału.

Należałoby zachęcić słuchaczy bałtystyki do współuczestnictwa w działalności samorządu studenckiego. Pozostałe sprawy studenckie nie budzą zastrzeżeń.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki.

Stypendia naukowe i socjalne przyznawane są w uczelni zgodnie z *Regulaminem przyznawania stypendiów na UW*. O ich rozdziale decyduje Komisja Stypendialna powoływana przez Dyрекcję Instytutu w uzgodnieniu z Samorządem Studentów i z udziałem jego członków. Studenci wszystkich jednostek Uniwersytetu Warszawskiego mają możliwość skorzystania z rozdzielanych centralnie przez uczelnianą administrację miejsc w domach studenckich. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki nie budzi zastrzeżeń.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Na spotkanie z zespołem oceniającym przybyło około 20 osób reprezentujących wszystkie roczniki **bałtystyki**, także ostatni rok studiów jednolitych magisterskich. Studenci wysoko ocenili życzliwość, dostępność (regularne i częste konsultacje, kontakt telefoniczny i on Line) nauczycieli akademickich, ich punktualność i pomoc w zdobywaniu materiałów, poziom merytoryczny zajęć i ogólną atmosferę panującą w Katedrze. Potwierdzili fakt wypełniania ankiet ewaluacyjnych oraz ich skuteczność (w paru przypadkach wyrażone w ankietach opinie studentów miały widoczne konsekwencje). Podkreślili swobodę wyboru jednego z dwóch seminariów (językoznawczego i literaturoznawczego), szeroką ofertę przedmiotów do wyboru z puli zajęć ogólnouniwersyteckich, stwierdzili też, że zasoby biblioteczne Katedry zaspokajają ich podstawowe potrzeby, a prowadzący pomagają im w trudniejszych sytuacjach lekturowych przynosząc własne materiały. Z dumą opowiadali o pracy Kola Naukowego Bałtystów, które parę tygodni temu zorganizowało – we współpracy ze studentami Uniwersytetu Wileńskiego – międzynarodową konferencję „Miłosz a dialog międzykulturowy” (niektóre referaty będą publikowane w „Pracach Bałtystycznych”), w styczniu zaś – seminarium w dwudziestą rocznicę wydarzeń w Wilnie. Rok temu uczestniczyli w konferencji zorganizowanej przez wileńskich kolegów, publikują też zeszyty z własnymi tłumaczeniami prozy litewskiej finansowane przez Instytut Kultury Litewskiej. Wysoko ocenili poziom informacji do-

stępnym w Internecie oraz pracę opiekunów roku. Mieli niejasne pojęcie o zasadach i funkcji ECTS; nieliczni tylko korzystają ze stypendiów Erasmusa, wielu natomiast – z polskolitewskich rządowych stypendiów wyjazdowych. Uznali sposób organizacji praktyk za zadowalający, Niemal wszyscy oświadczyli, że wybraliby studia na bałtyście jeszcze raz.

Zastrzeżenia zgromadzonych dotyczyły pewnych aspektów organizacji studiów. Studenci uznali, że wprowadzenie lektoratu języka łotewskiego dopiero na III roku w wymiarze 60 godzin jest złą decyzją, nie pozwala im bowiem uzyskać satysfakcjonujących kompetencji w tym zakresie, woleliby też mieć już na studiach I stopnia jakieś zajęcia dotyczące literatury łotewskiej; niektórzy prowadzący prowadzą zajęcia w sposób mało interesujący i słabo motywujący studentów do uwagi i wysiłku, ujawniają brak koncepcji sposobu prowadzenia zajęć; inni zbyt późno (czasem na tydzień przed zaliczeniami) określają warunki ich zdobycia; trudności lokalowe kierunku (zajęcia w czterech budynkach kampusu, trzy sale własne) powodują liczne i uciążliwe okienka. Studenci nie mieli pojęcia o działalności Biura Karier, nie mieli też pomysłu na ścieżkę zawodową po ukończeniu studiów. Słuchacze bałtystyki nie uczestniczą w pracach samorządu wydziałowego.

Słuchacze **filologii klasycznej** również wysoko ocenili zarówno poziom merytoryczny zajęć, życzliwość, dostępność, zaangażowanie nauczycieli akademickich i wszechstronne wsparcie z ich strony, możliwość indywidualnego rozwoju i podejmowania samodzielnych decyzji w ramach realizowanego programu studiów. Podkreślali oferowane im możliwości naukowego rozwoju i doskonałą atmosferę panującą w Instytucie. Ich krytyczne uwagi dotyczyły przede wszystkim pewnych aspektów organizacji studiów, o czym była już mowa w punkcie 3.4, a także braków w instytutowej bibliotece (zwłaszcza lektur z okresu poklasycznego), długich, dezorganizujących dzień przerw między zajęciami, nieprzyjaznej atmosfery i złej organizacji pracy w sekretariacie oraz niewłaściwej formuły wydziałowej ankiety ewaluacyjnej (w wypełnianej on Line ankiecie ogólnouczelnianej biorą udział sporadycznie). Zgłosili też pilną potrzebę udoskonalenia i uporządkowania systemu i informacji o ECTS – teraz rzadko korzystają z jego możliwości, wyjeżdżają za granicę sporadycznie, przede wszystkim do wakacyjnych szkół językowych w Grecji.

Sprawy studenckie oraz system opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki nie budzą zastrzeżeń. Studenci obu specjalności generalnie pozytywnie ocenili zarówno program studiów jak jego realizację, opiekę naukową i dydak-

tyczną oraz ogólną atmosferę towarzyszącą ich edukacji, choć zgłosili też kilka uwag krytycznych i postulatów dotyczących m.in. punktacji ECTS oraz kilku spraw związanych z organizacją studiów.

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

Ocena zgodności prowadzonej w uczelni dokumentacji toku studiów, w tym albumu studentów, księgi dyplomów, teczek osobowych studentów i absolwentów, kart okresowych osiągnięć studenta i indeksów, wydawanych dyplomów i suplementów z przepisami prawa.

W trakcie kontroli dokumentacji zostały sprawdzone: album studentów, księga dyplomów, karty okresowych osiągnięć, protokoły zaliczenia przedmiotu, rejestr indeksów i legitymacji, indeksy orazteczki osobowe studentów i absolwentów. Stwierdzono co następuje: Analizę dokumentacji toku studiów przeprowadzono w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634). W trakcie wizytacji sprawdzono: album studentów, księgę dyplomów, dyplomy, indeksy,teczki osobowe studentów, karty i protokoły egzaminacyjne oraz prowadzone rejestry indeksów i legitymacji

1) **album studentów** – prowadzony jest centralnie dla całej uczelni w formie elektronicznej. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów zawiera następujące dane: numer albumu studenta, datę rozpoczęcia studiów, imię i nazwisko, datę urodzenia oraz numer PESEL, imiona rodziców, informacje dotyczące posiadanego wykształcenia uprawniającego do podjęcia studiów (rodzaj dokumentu, numer, datę i miejsce wystawienia, nazwę instytucji wystawiającej dokument), rok, na który został przyjęty, miejsce na datę i przyczynę opuszczenia uczelni. W dniu wizytacji album studenta kończył się wpisem nr alb. 318475

2) **księga dyplomów** – prowadzona w formie elektronicznej. Zgodnie z w/w rozporządzeniem księga dyplomów zawiera następujące dane: liczbę porządkową stanowiącą numer dyplomu, numer albumu studenta, imię (imiona) i nazwisko studenta, datę rozpoczęcia studiów na kierunku prowadzonym do uzyskanego dyplomu, nazwę wydziału w którym był prowadzony kierunek studiów, nazwę kierunku i specjalność, datę złożenia egzaminu dyplomowego, uzyskany tytuł zawodowy. Od 1.10.2010 r. Uniwersytet Warszawski wprowadził jednoczłonową numerację dyplomów.

3) **karty okresowych osiągnięć studenta** – sporządzane w sposób poprawny – zawierają: imię i nazwisko studenta, numer albumu, imię i nazwisko oraz tytułu naukowego lub stopień naukowy osoby prowadzącej zajęcia lub osoby egzaminującej, nazwy przedmiotów, formę zaliczenia, uzyskane oceny, daty i podpisy osób egzaminujących i zaliczających poszczególne przedmioty oraz podpis prodziekana dokonującego wpisu na kolejny rok (semestr) studiów.

4) **protokoły zaliczenia przedmiotu** – zgodnie z § 10 rozporządzenia MNiSzWz dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz.U. Nr 224, poz. 1634) zawierają: nazwę przedmiotu, imiona i nazwiska studentów, numery albumów, oceny, daty i podpisy osób zaliczających lub przeprowadzających egzamin. **W nielicznych protokołach stwierdzono nie wypełnione rubryki przy nazwiskach studentów i braku adnotacji o nie przystąpieniu do egzaminu lub zaliczenia.**

5) **rejestr wydanych indeksów i legitymacji** – prowadzony jest rejestr wydanych dokumentów wraz z potwierdzeniem ich odbioru,

6) **indeksy** – wypełniane są czytelnie, w indeksach i kartach okresowych osiągnięć studenta zaliczenia semestru dokonuje uprawniony przez dziekana – prodziekan. W trakcie wizytacji przedstawione zostały upoważnienia do podpisywania dokumentacji studenckiej.

7) **dyplomy i suplementy** – treść tych dokumentów jest zgodna z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 lipca 2004 r. w sprawie określenia rodzajów dyplomów i tytułów zawodowych oraz wzoru dyplomów wydawanych przez uczelnię.

8) **protokoły egzaminu dyplomowego** – protokół egzaminu dyplomowego sporządzony jest zgodnie z wymogami zawartymi w § 11 ust. 2 rozporządzenia MNiSzW z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów i zawiera: datę egzaminu, imię i nazwisko studenta, numer albumu, skład i podpisy członków komisji egzaminacyjnej, tytuł i ocenę pracy dyplomowej, ostateczny wynik studiów oraz uzyskany tytuł zawodowy, treść zadanych pytań, i uzyskane oceny, średnią ocen uzyskaną w okresie studiów,

9) **teczki osobowe studentów** – analizie zostały poddane teczki osobowe studentów: nowo przyjętych, przebywających na urlopie, skreślonych z listy studentów, powtarzających rok oraz absolwentów. Opisy teczek akt osobowych studenta zawierają: numer albumu, nazwisko i imię studenta, informację o roku rozpoczęcia studiów, trybie i poziomie kształcenia, kierunku studiów oraz jednostce organizacyjnej prowadzącej kierunek studiów

W analizowanych teczkach znajdują się dokumenty, zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji

przebiegu studiów, tj.: oryginał lub odpis świadectwa dojrzałości, ankieta osobowa, poświadczona przez uczelnię kopia dowodu osobistego, aktualna fotografia kandydata, dokumenty postępowania kwalifikacyjnego, kopia decyzji o przyjęciu na studia, potwierdzenie jej doręczenia, podpisany przez studenta akt ślubowania, karty okresowych osiągnięć studenta, decyzje władz uczelni dotyczące przebiegu studiów, a w szczególności: udzielonych urlopów, zgody na powtarzanie roku, skreślenia z listy studentów, a także nagród, wyróżnień i kar dyscyplinarnych.

W dwóch przypadkach stwierdzono brak decyzji o przyjęciu na studia (Nr alb. 256092 i Nr alb. 209858)

W przypadku studentów nowoprzyjętych – decyzja o przyjęciu na studia jest zgodna z art. 207 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i art. 107 k.p.a.

W przypadku osób skreślonych z listy studentów – decyzja o skreśleniu jest zgodna z art. 190 ustawy. **W jednym przypadku stwierdzono brak decyzji o skreśleniu studenta (Nr alb. 296000)**

W wybranych losowo **teczkach absolwentów** znajdują się wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego: protokół z egzaminu dyplomowego, 2 recenzje pracy dyplomowej, praca dyplomowa (egzemplarz do akt), dyplom i suplement (odpis do akt), karta obiegowa, potwierdzenie odbioru dyplomu.

Sprawdzone dyplomy ukończenia studiów wystawione są na prawidłowym wzorze (część A i część B - suplement), zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 lipca 2004 r. w sprawie rodzajów dyplomów i tytułów zawodowych oraz wzorów dyplomów wydawanych przez uczelnie.

Dokumentacja toku studiów jest zgodna z zapisami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224 poz. 1634 z późn. zm.) oraz z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie rodzajów tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie (Dz. U. Nr 11, poz. 61). Stwierdzono jednak nieliczne uchybienia dotyczące prowadzenia protokołów zaliczeń i egzaminacyjnych jak również - w dwóch przypadkach - brak decyzji o przyjęciu na studia, a w jednym przypadku – brak decyzji o skreśleniu z listy studentów.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta		x			
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania			x		
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna		x			
Cz. II	Efekty kształcenia		x			
Cz. V	Badania naukowe			x		
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości		x			
Cz. VI	Baza dydaktyczna			x		
Cz. I, VII	Sprawy studenckie		x			
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki		x			
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem		x			
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia			x		

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce (uzasadnienie powinno nawiązywać do uwag zawartych w treści raportu) oraz ewentualne zalecenia.

Przyszłość obu specjalności nie budzi obaw. Doświadczona, silnie zmotywowana kadra, która dba o kształcenie swoich następców, właściwie skonstruowany, choć wymagający rozsądnej korekty, program studiów, nabór studentów utrzymujący się na stałym poziomie, waga przywiązywana do wdrażania systemu doskonalenia jakości kształcenia to atuty filologii klasycznej i bałtystyki prowadzonych w Uniwersytecie Warszawskim, pozwalające pozytywnie ocenić perspektywy utrzymania i rozwoju kształcenia na obu specjalnościach.